

نامه‌ای به بهارستان: چرا قانون جمعیت به ضد خودش بدل شد؟

هشدارهای چندباره درباره بحران سالخوردگی

نرخ باروری، افزایش میانگین سن و کاهش ازدواج، خواستار مشارکت فعال نهادهای آموزشی و فرهنگی در سیاست‌های جمعیتی شد. وحید دستجردی پیش از این نیز اعلام کرده بود که ایران تا سال ۲۰۵۰ به سالمندترین کشور منطقه بدل خواهد شد، اگر سیاست‌های حمایتی برای ازدواج، فرزندآوری و اشتغال زنان به طور مؤثر اجرا نشود.

این اظهارات عباس عبیدی درحالی مطرح شده است که روند سالمندی در ایران با شتابی چشمگیر در حال پیشروی است. در همین خصوص دبیر ستاد ملی جمعیت کشور نیز بارها درباره کاهش نرخ باروری، افزایش میانگین سن و کاهش ازدواج هشدار داده و خواستار مشارکت فعال نهادهای آموزشی و فرهنگی در سیاست‌های جمعیتی شده است.

مرضیه وحید دستجردی، دبیر ستاد ملی جمعیت در اول اردیبهشت سال جاری در نشست مشترک دبیر ستاد ملی جمعیت و اعضای قراگاه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در وزارت آموزش و پرورش با اشاره به نظریه‌های کاهش جمعیت، گفت: در ایران ۱۰٫۴ درصد جمعیت کشور ما سالمند هستند و نمودار جمعیتی ایران کاهشی است؛ چراکه نرخ رشد جمعیت نیز کمتر از یک درصد (۶ دهم درصد) است.

بیش از ده درصد جمعیت ایران سالمند هستند

دبیر ستاد ملی جمعیت پیش از این نیز درخصوص افزایش سالخوردگی و کاهش نرخ جمعیت ایران هشدار داده بود.

او در ۲۱ اسفند ۱۴۰۳ در چهارمین نشست

قراگاه جوانی جمعیت که در وزارت رفاه برگزار شد، با اشاره به عواقب کاهش رشد جمعیت، این موضوع را مسئله‌ای جهانی دانست و گفت: در صورت ادامه یافتن روند کاهش جمعیت در جهان، شاهد کشورهایی برای پیرمردان و پیرزنان هستیم.

ایران سالمندترین کشور منطقه در سال ۲۰۵۰

او افزود: جمعیت افراد ۶۵ سال و بالاتر در سطح بالای ۸۰ سال به سرعت در حال افزایش است و تا سال ۲۰۵۰ به حدود ۴۲٫۵ میلیون نفر خواهد رسید.

وحید دستجردی به تأثیرات اقتصادی کاهش جمعیت اشاره کرد و گفت: تعداد کمتر کارگران و کارآفرینان، نیاز به مراقبت از سالمندان، چالش های نظام رفاه اجتماعی، اختلال در مدل های اقتصادی ستی و ... از جمله این تأثیرات است.

دبیر ستاد ملی جمعیت اعلام کرد: ۱۰٫۴ درصد از جمعیت ایران، سالمند هستند و ایران در ۴۵ سال گذشته ۱۱ سال پیر تر شده است. بر اساس گزارش سازمان ملل در سال ۲۰۵۰ ایران با نرخ سالمندی ۲۶٫۱۲ درصد، سالمندترین کشور در منطقه خواهد بود. ایران از لحاظ جمعیت هجدهم دردنیا، نهم در آسیا و سوم در منطقه است.

میانگین سنی جمعیت ایرانیان به ۳۳٫۴ سال رسیده است

او تشریح کرد: نرخ باروری کلی کشور ۶٫۸ درصد در سال ۱۳۵۱ به ۱٫۶ در صد در سال ۱۳۹۸ رسیده است. میانگین سنی جمعیت در سال ۱۳۵۵، ۲۲٫۴ بوده است

عباس عبیدی در نامه‌ای انتقادی به رئیس مجلس، اجرای قانون «جوانی جمعیت» را عامل تشدید بحران کاهش مولاید دانست. او با استناد به آمارهای رسمی گفت از زمان اجرای این قانون، نرخ تولد سالانه بیش از ۱۸ درصد افت کرده و سهم جمعیت سالمندان در حال افزایش است. در این گزارش نگاهی انداخته‌ایم به هشدارهای چندباره درباره بحران سالخوردگی در کشور.

به گزارش اکوابران، عباس عبیدی، روزنامه‌نگار و تحلیلگر سیاسی در نامه‌ای به محمذباقر قالیباف، رئیس مجلس به نامه اخیر ۱۸۴ نماینده مجلس به وزیر بهداشت درباره قانون فرزندآوری که در آن اشاره‌ای تلویحی هم به مواضع انتقادی عبیدی شده بود، واکنش نشان داد.

عبیدی در نامه‌اش از نامه ۱۸۴ نماینده درباره جمعیت انتقاد کرد و گفت: قانون «جوانی جمعیت» که دولت و مجلس با جدیت اجرا کردند نه تنها مشکل را حل نکرده بلکه پس از اجرای آن روند کاهش مولاید تشدید شده است. او افزود: مسئله اصلی فرزندآوری «پولی» یا «تبلیغاتی» نیست بلکه ریشه‌ای و مربوط به بحران‌های کلان اقتصادی، بی‌امیدی جوانان، مسکن و اشتغال است.

این تحلیلگر سیاسی از مجلس خواست گروه علمی مستقلی برای بررسی علت‌ها و ارزیابی کارایی قانون تشکیل دهد و به جای هزینه برای برنامه‌های فرهنگ‌سازی صرفاً نادمین، مسائل زیربنایی حل شود.

او در ادامه نوشت: قانون «جوانی جمعیت» که از ۱۴۰۱ اجرا شد، نتیجه عکس داشته است: کاهش مولاید در سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳ به‌ترتیب حدود ۲٫۴٪، ۱٫۲٪ و ۷٫۴٪ ثبت شده و امسال نیز احتمالاً حدود ۷٪ کاهش رخ داده است. مجموعاً از زمان اجرای قانون تا پایان امسال حدود ۱۸٪ کاهش فرزندآوری گزارش شده و رشد جمعیت به زیر ۰٫۶٪ رسیده است؛ اگر همین روند ادامه یابد رشد جمعیت به صفر خواهد رسید.

اشتباه در تفسیر نتایج

این تحلیلگر سیاسی افزود: افزایش نسبی فرزندان سوم به بعد (مثلاً از ۱۸٫۳٪ به ۲۶٫۸٪) را نمایندگان به‌عنوان «دستاورد» معرفی می‌کنند؛ عبیدی توضیح می‌دهد این افزایش نسبی، نتیجهٔ کاهش کلی مولاید (مخرج کم شده) است نه افزایش واقعی فرزندان سوم و بالاتر؛ یعنی صورت کسر ثابت یا تغییر اندک داشته اما مخرج کوچک

شده است.

در حالی که روند سالمندی در ایران با شتابی چشمگیر در حال پیشروی است، دبیر ستاد ملی جمعیت کشور با هشدار درباره کاهش

تقوی نژاد:

هیچ تصمیمی درباره قیمت بنزین گرفته نشده است

دبیر هیئت دولت در خصوص وضعیت بنزین در بودجه سال ۱۴۰۵ گفت: موضوع بنزین در حال بررسی کارشناسی است و هیچ‌گونه تصمیمی در مورد آن گرفته نشده است.

سید کامل تقوی نژاد دبیر هیئت دولت در گفتگو با خبرنگار مهر در پاسخ به این سوال که متولی واقعی تورم در کشور وزارت اقتصاد دارایی است یا بانک مرکزی، اظهار کرد: بهر حال تورم موضوعی است که جز وظایف بانک مرکزی است که باید بلاخره آن را پیگیری بکند، اما سیاست‌های اساسی اقتصاد کشور نیز با وزارت اقتصاد و دارایی است.

وی افزود: در این زمینه باید ملاحظه کرد، چند تا دستگاه داریم که در زمینه تورم، متولی هستند که عبارتند از سازمان برنامه و بودجه که یک نقشی دارد، همچنین وزارت اقتصاد و دارایی که باید بخش دیگر اقتصاد را کنترل کند و مسئول سیاست‌های مالی کشور است؛ در عین حال مسئولیت سیاست‌های پولی نیز به طور کلی با بانک مرکزی است.

تقوی نژاد در ادامه بر اثرگذاری سیاست‌های پولی و مالی بر یکدیگر، تأکید کرد و بیان داشت: این‌طور نیست که این سیاست‌های پولی و مالی تأثیری بر یکدیگر نداشته باشند، لذا طبیعتاً باید از این ابزارها در شرایط اقتصادی خاص، در بخش انقباضی یا انبساطی مورد استفاده قرار گیرند.

دبیر هیئت دولت در ادامه عنوان کرد: مدیریت بازار سرمایه با وزارت اقتصاد است، اما آیا می‌شود گفت بازار سرمایه، تأثیری بر تورم ندارد یا به هر حال آیا نمی‌شود از ابزار بازار سرمایه استفاده کرد؟ در عین حال باید توجه داشت که این به کارگیری ابزارها، چه استفاده از ابزارهای مالی و چه سایر ابزارهایی که در اختیار وزارت امور اقتصاد و دارایی است، تماماً بر نرخ تورم اثر گذار است. بنابراین با مشارکت این دستگاه‌ها و شورای اقتصاد باید این نقش محوری کنترل تورم انجام شود.

وی در پاسخ به سوال دیگر خبرنگار مهر، در خصوص وضعیت بنزین در بودجه سال ۱۴۰۵ اظهار کرد: موضوع بنزین در حال بررسی کارشناسی است و هیچ‌گونه تصمیمی در مورد آن گرفته نشده است.

سخن نخست

الحاق کرانه باختری، راهبرد آمریکایی–اسرائیلی

ادامه از صفحه یک

ا.پس از اجلاس شرم‌الشیخ و آغاز مراحل اجرایی طرح صلح،جنش مقاومت اسلامی حماس با هوشمندی توانست شرایط را مدیریت کند؛ به‌گونه‌ای که ضمن آزادی تعدادی از اسرا و آغاز کمک‌رسانی به مردم بی‌دفاع غزه، اسرائیل ناچار شد از شدت حملات خود بکاهد و عقب‌نشینی نظامی به مرزهای میان نوار غزه و سرزمین‌های اشغالی را شروع کند.این تحولات و اقدامات به منزله زیان و شکست آشکار برای رژیم یینی بود که مدعی نابودی حماس و کوچاندن اهالی غزه شده بود.لذا پیش‌بینی می‌شد رژیم صهیونیستی، برای سرپوش گذاشتن بر این ناکامی، افکار عمومی جهان را منحرف سازد و با طرح موضوعی تازه، ناکارآمدی خود در مواجهه با مقاومت فلسطین را پنهان کند. تصویب دو لایحه مربوط به الحاق کرانه باختری و مناطق شرقی قدس اشغالی به رژیم صهیونیستی در کنست را باید در این مسیر مورد توجه قرار داد.

۲. با این حال نمی توان تصور کرد که مخالفت کنونی کشورهای غربی بخصوص آمریکا با طرح الحاق کرانه باختری به اسرائیل به معنای خاتمه این پرونده است.در واقع باید این اقدام را آغاز مرحله‌ای جدید برای اشغال بخش های دیگری از سرزمین فلسطین تلقی کرد؛حرکتی که علی‌رغم مواضع اعلامی آمریکاوعقب‌نشینی ظاهری نتانیاہو،ممکن است درآینده دنبال شود. درحال حاضر مخالف‌خوانی ظاهری ترامپ با طرح الحاق، دو دلیل دارد: نخست آنکه وی مایل است طرح صلح خود را به نتیجه برساند؛ دوم آنکه در برابر فشار افکار عمومی و مواضع منفی نهادهای بین‌المللی، کشورهای اروپایی و اسلامی، نمی‌خواهد آمریکا بیش از پیش در جامعه جهانی منزوی شود. احتمال بسیار می‌رود که پس از عبور از مراحل کنونی طرح صلح، موضوع الحاق مجدداً مطرح گردد و حتی با همراهی یا سکوت آمریکا همراه شود.

۳. اندیشه الحاق کامل کرانه باختری به عنوان یک راهبرد مستمر آمریکایی-اسرائیلی،از حمایت سیاسی و امنیتی واشنگتن برخوردار است. نباید فراموش کرد که هدف اصلی ترامپ در دور اول ریاست جمهوری در طرح موسوم به«معامله بزرگ قرن»،الحاق کرانه باختری به سایر مناطق اشغالی تحت کنترل رژیم صهیونیستی بود.براساس این طرح،بخش‌هایی از فلسطین شامل نیمی از کرانهٔ باختری و بخشی از بیت‌المقدس شرقی به اسرائیل واگذار و شهر ابودیس جایگزین بیت‌المقدس به‌عنوان پایتخت فلسطین می‌شد.در آن زمان،محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین و بسیاری از جنبش‌های فلسطینی همچون حماس و جهاد اسلامی و کشورهای اسلامی با این طرح به شدت مخالفت کردند و ترامپ تهدید کرد که در صورت مخالفت فلسطینی ها، مانع رسیدن برخی کمک‌ها به این سرزمین می شود.آمریکا برای تثبیت طرح معامله قرن، سفارت خود را به بیت‌المقدس منتقل کرد و از متحدین خود خواست،همین اقدام را انجام دهند.امروز نیز اگرچه ترامپ به‌منظور پیشبرد طرح صلح مورد نظر خود، از توقف موقت الحاق سخن می‌گوید، اما چنانچه این طرح نتواند منافع رژیم صهیونیستی را تأمین کند، احتمال بازگشت به سیاست توسعه‌طلبی در کرانه باختری وجود دارد.

۴.از سوی دیگر الحاق کرانه باختری به اسرائیل با طرح موسوم به «راه‌حل دولتی» در تقماد است و در اجرای طرح الحاق، فلسطینی‌ها باید از حق بازگشت به سرزمین خود که بر طبق قطعنامهٔ ۱۹۴ مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۸ به رسمیت شناخته شده، صرف‌نظر کنند.مصوبه سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۸، تشکیل دو دولت عربی (فلسطین) و یهودی (اسرائیل) را مقرر کرده بود و اقدام اخیر رژیم صهیونیستی نه‌تنها مغایر با این مصوبه بین‌المللی است، بلکه با دیدگاه امروز اکثر کشورهای جهان که خواهان شناسایی رسمی کشور فلسطین هستند، نیز متضاد است.

بر این اساس، جامعه جهانی و به‌ویژه جمهوری اسلامی ایران باید با دقت تحولات را رصد و برای جلوگیری از اجرای طرح الحاق رازینی کنند. موضوع الحاق کرانه باختری به اسرائیل امری ساده و گذرا نیست و این روند در صورت اجرا، قطعاً موجب افزایش وسعت اراضی اشغالی و تشدید واکنش و مقاومت مردم فلسطین خواهد شد و در نتیجه می‌تواند غرب آسیا را وارد یک بحران جدید کند.

اخبار

هشدار وزیر ارشاد درباره مزاحمت‌های مردانه

زیست عقیقانه فقط مختصی زنان نیست

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد: این طور نیست که زیست عقیقانه فقط برای خانم‌ها باشد و ما نسبت به مزاحمت‌های غلط مردان در محیط‌های مختلف باید به همان میزان و بلکه بیشتر از آن حساس باشیم و نسبت به آن هم کار فرهنگی کنیم و این سه اصل به نظر من می‌تواند بر این حرکت فرهنگی حاکم باشد.

سیدعباس صالحی در گفت‌وگو با خبرنگار ایلنا، درباره این‌که در مسئله عفاف گفته می‌شود باید فرهنگ‌سازی صورت گیرد اما نهادهای که در این زمینه بودجه دریافت می‌کنند کاری در این زمینه انجام نمی‌دهند، گفت: من برداشت خودم را می‌گویم و نمی‌خواهم بگویم درست یا غلط است؛ حوزه فرهنگ عفاف به معنای یک زیست اجتماعی که متناسب با عرف، قانون و دین باشد، مورد توجه همگان است.

چطور زمان بودجه ده‌ها دستگاه فرهنگی حضور دارند اما موقع پاسخگویی یک دستگاه پاسخگو باشد؟

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی خاطرنشان کرد: طبیعتاً حوزه فرهنگ هم یک بخشی از وظایف خودش را طبق قانون دارد که در این زیست به‌هتجار تلاش‌های خودش را انجام دهد.

وی ادامه داد: اما اولاً دستگاه‌های فرهنگی یک دستگاه نیست؛ چطور وقتی بودجه ده‌ها می‌شود ده‌ها دستگاه فرهنگی حضور دارند اما در موقع پاسخگویی طبیعتاً یک دستگاه نمی‌تواند پاسخگو باشد و این پاسخگویی باید یک پاسخگویی همگانی و فراگیر باشد که البته در این قسمت باید تلاش صورت گیرد.

کار فرهنگی باید به گونه‌ای باشد که به ضد خودش تبدیل نشود

صالحی ادامه داد: نکته بعد این است کار فرهنگی باید به گونه‌ای صورت گیرد که به ضد خودش تبدیل نشود، یعنی از داخل آن کار فرهنگی نتیجه عکس صورت نگیرد. چون کار فرهنگی یک کار فرآیندی است و تولید انفجاری نیست. طبیعتاً مسیری را می‌طلبد و در این مسیر باید مواظب بود به ضد خودش تبدیل نشود. وی تأکید کرد: لذا اولاً در زمینه فرهنگی پاسخگو فقط یک نهاد نیست. دوماً هم‌افزایی نهادهای فرهنگی لازم است و سوم این که کار فرهنگی باید حتما نتیجه‌اش ناظر به این باشد که نتیجه به ضد خودش تبدیل نشود.
به اصل در حوزه زیست اجتماعی به‌هتجارانه می‌توان کار کرد.

زیست اجتماعی به‌هتجار فقط مختص به زنان نیست

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد: حوزه زیست اجتماعی به‌هتجار البته فقط مختص به زنان نیست، یک فرآیند عام دارد؛ مانند اینکه خانم‌ها مورد مزاحمت زبانی، کلامی و غیرکلامی مردان قرار نگیرند و این به همان اندازه زیست عقیقانه زنان اهمیت دارد.

وی خاطرنشان کرد: این طور نیست که زیست عقیقانه فقط برای خانم‌ها باشد و ما نسبت به مزاحمت‌های غلط مردان در محیط‌های مختلف باید به همان میزان و بلکه بیشتر از آن حساس باشیم و نسبت به آن هم کار فرهنگی کنیم و این سه اصل به نظر من می‌تواند بر این حرکت فرهنگی حاکم باشد.

رئیس‌جمهور: همکاری‌های

مرزی، انتظامی و مبارزه با

مهاجرت‌های غیرقانونی،

قاچاق انسان، قاچاق

موادمخدر، اشکال مختلف

تروریسم و سایر جرایم

سازمان‌یافته از جمله موارد

قابل اشاره در این خصوص است

و به ۳۳٫۴ در سال ۱۴۰۲ رسیده است. وحیددستجردی با اشاره به آمار کاهشی ازدواج نیز گفت: نرخ خام ازدواج نیز رو به کاهش است.

سیاستگذاری جمعیتی کشور از دهه گذشته و در راستای جوانی جمعیت تغییر کرده و وزارت بهداشت مدعی اثرگذاری آن بوده است. اما برخلاف صحبت‌های مسئولین در خصوص موفق بودن قانون جوانی جمعیت، آمارهای جمعیتی حاکی از آن است که حال جمعیت کشور خوب نیست.

سناریوهای پیش‌بینی نرخ باروری در ایران

او یادآور شد: پنجره جمعیتی از سال ۱۳۸۵ آغاز و تا پایان ۱۴۲۵ ادامه دارد. طبق سناریوهای سازمان ملل برای سال ۱۴۸۰، اگر نرخ باروی ۲٫۴ بشود جمعیت ایران در آن سال ۱۰۹ میلیون نفر، با نرخ باروری ۱٫۹، ۶۲ میلیون نفر و با نرخ ۱٫۶، به ۳۱ میلیون نفر می‌رسد.

دبیر ستاد ملی جمعیت، مهاجرت پذیری، توسعه مراکز نگهداری از فرزند، حمایت مالی مستقیم، اعطای مرخصی، معافیت مالیاتی، قوانین منعطف اشتغال زنان، از جمله سیاست‌ها یا راهبردهای حمایتی برای مقابله با کاهش باروری برشمرد.

اگر قانون «جوانی جمعیت» نتوانسته جلوی روند نزولی تولدها را بگیرد، آیا وقت آن نرسیده که سیاست‌گذاران از نسخه‌های شعاری فاصله بگیرند و به سراغ درمان‌های واقعی بروند؟ آیا می‌توان با پرداخت وام و تبلیغ، بر ناامیدی نسلی غلبه کرد که آینده‌ای برای خود نمی‌بیند؟

پزشکیان:

اکو بیش از هر زمانی نیازمند زیربناهای مناسب است

رئیس‌جمهور گفت: منطقه اکو امروز بیش از هر زمان دیگری به تأمین زیرساخت اساسی توسعه اقتصادی تأمین امنیت و آسایش کشورهای عضو و زیربناهای مناسب در این زمینه نیاز دارد.

به گزارش ایرنا، «مسعود پزشکیان» در نشست وزیران کشور عضو سازمان همکاری اقتصادی «اکو»، با بیان اینکه برگزاری چهارمین نشست پس از وقفه طولانی حاکی از اراده کشورهای عضو برای تقویت همکاری و هماهنگی در حوزه‌های مهم روابط فی مابین است، اظهار داشت: وزارت‌خانه‌های کشور جز وزارتخانه‌های کلیدی هستند که علاوه بر ایفای نقش در حوزه تخصصی، تأمین زیرساخت اساسی توسعه اقتصادی، تأمین امنیت و آسایش را بر عهده دارند.

پزشکیان افزود: در همکاری‌های اقتصادی چندجانبه و منطقه‌ای نیز نقش وزارتخانه‌های کشور بسیار مهم است؛ توقف در همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای نیازمند چهارچوب‌ها و بسترهای مشترک و مستحکم، پیش‌بینی پذیر، باثبات و تاب‌آور می‌باشد. وزارتخانه‌های کشور نیز نقشی بی‌بدیل در تأمین و تحکیم این پیش‌نیازها را دارا هستند.

رئیس‌جمهور تأکید کرد: همکاری‌های مرزی، انتظامی و مبارزه با مهاجرت‌های غیرقانونی، قاچاق انسان، قاچاق موادمخدر، اشکال مختلف تروریسم و سایر جرایم سازمان‌یافته از جمله موارد قابل اشاره در این خصوص است.

پزشکیان با تأکید براینکه وزارت کشور کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی‌اکو نقش پررنگی در مواجهه ملی و منطقه‌ای با بحران‌های احتمالی آینده دارند، تصریح کرد: منطقه اکو امروز بیش از هر زمان دیگری به زیربناهای مناسب نیاز دارد. وی خاطرنشان کرد: سازمان اکو وارث چند دهه تلاش و ممارست اعضا برای هم‌گرایی اقتصادی است و دستاوردهای قابل توجهی در این راستا داشته است، با این حال ظرفیت‌های دست نخورده کم‌اگان بسیار است. خوشبختانه اراده اعضا برای گسترش و تعمیق همکاری‌های آتی به خوبی نمایان است.

^[1] رئیس‌جمهور تأکید کرد: همکاری‌های مرزی، انتظامی و مبارزه با مهاجرت‌های غیرقانونی، قاچاق انسان، قاچاق موادمخدر، اشکال مختلف تروریسم و سایر جرایم سازمان‌یافته از جمله موارد قابل اشاره در این خصوص است

^[2] پزشکیان با تأکید براینکه وزارت کشور کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی‌اکو نقش پررنگی در مواجهه ملی و منطقه‌ای با بحران‌های احتمالی آینده دارند، تصریح کرد: منطقه اکو امروز بیش